

VRAAG EN ANTWOORD

Vraag van de Heer G. Walraedt

Hij komt nog eens terug op de torenwachters van het Belfort en schrijft :
Ik kan zonder meer een stadstrompetter en de gezellen van de St-Joris- en St-Sebastiaansgilde aanvaarden op de toren die het symbool was van onze stedelijke vrijheid, maar ik vraag mij af wat die vleeshouwer daar komt bij doen. Had die nering misschien militaire verplichtingen tegenover de stad ?

Antwoord op de vraag van de Heer Olivier Willemot (G.T. 1982 — Nr. 6 — p. 329)

De Heer Rudy Van Elslande schrijft :

Omtrent de vraag van de Heer Olivier Willemot, in verband met de afstammelingen van Filips-Karel Marissal, kunnen we het volgende mededelen.

Wij zullen hier eerst een klein biografisch overzicht geven

1698, 22 aug. Geboren te Gent.

tot 1724 Opleiding in het atelier van de Gentse schilder Gilles Leplat

1729, 5 nov. Wordt meester in het Gents St.-Lukasgild, vermeld als fijnschilder.

1734, 21 nov. Huwde Isabella De Kimpe, handelaarster van kant en lijnwaad.

1737 Wordt als 'ghezworene' vermeld in het Gentse gild.

1737-44 Voerde regelmatig opdrachten uit voor de Baudeloo-abdij

1748, Nadat hij 4 jaar lessen gevolgd had aan 'L'academie Royale' te Parijs, stichtte hij in zijn huis (St.-Michielswijk) een academie voor tekenen en schilderkunst, waar hij door gebrek aan plaats maar 10 leerlingen kon opleiden, die hem als vergoeding 10 shellingen per jaar betaalden.

1751 Kreeg van het magistraat de toelating om een Algemene Academie te openen in het 'Hof van St.-Antoone'. Het aantal leerlingen overschreed de 40 niet, daar de academie te ver verwijderd was van het stadscentrum.

1752. Om die reden mocht hij van het stadsbestuur zijn intrek nemen in de bovenzalen van het stadhuis.

1756. Het leerlingenaantal steeg tot boven de 100, daarom werd de academie ondergebracht in het Pakhuis (tot 1797).

1770, 16 febr. Hij werd begraven in de kerk van de Ongeschoeide Karmelieten (Vrouwebroerstraat).

1852 en 1926 Twee gedenkplaten werden ingehuldigd, één in de Augustijnenkerk de andere in de Academie (D. Ingels), die herinneren aan de stichter van onze academie.

Filips Karel had 3 kinderen, waarvan één architect was (die 7 kinderen had).

Naast de referentie die dhr. Willemot opgeeft : Marissal en de eerste jaren van de Academie, Palmares, 12de jg., nr. 1, Gent, Maart 1970; verwijzen we naar Koninklijke Academie voor Schone Kunsten, De bestuurders, 1751-1935, Gent, 1944.

Het belangrijkste werk van deze portretschilder en decorateur is de plafondschildering in de bibliotheekzaal van het Augustijnenklooster. Hiervoor raadpleegt men het best : Mic Goossens, De Muurschilderkunst van de 18de eeuw, in : Gent, 1000 Jaar Kunst en Cultuur, dl. 1, Gent, 1975, blz. 276; alsook : A. Keelhoff : Geschiedenis van het klooster der eerw. Paters eremijten Augustijnen, Gent, 1864, blz. 202.

Dhr. Guido Bral deelde me enkele jaren terug mee, dat hij een werk van Marissal ontdekt had in de kerk van de Drongenabdij, Geen enkele publicatie is me daar reeds over bekend.

Mogelijks was hij een lid van een schildersfamilie, daarvoor raadpleegt men het best : E. De Busscher, Recherches sur les peintres et sculpteurs à Gand au XVIe, XVIIe et XVIIIe siècles, Gent, 1866.

De schrijfwijzen van de naam Marissal treft men op verschillende manieren aan (o.a. Mareschal), ook de naam Marissen komt hier in aanmerking. De WEINIGE Gentse leden van de familie Marissael, die thans nog in leven zijn, hebben hun stamboom reeds opgezocht. Hun voorouders waren afkomstig uit Brugge en zij hebben familieleden teruggevonden tot in de 17de eeuw (Petrus Marissal).

Voor deze gegevens danken we Claude en Josephine Marissael.

Verder bedanken we tevens de Heer H. Collumbien voor de bibliografische gegevens.

Voor verdere opzoekingen verwijzen we naar het Stads- en Rijksarchief te Gent.

Antwoord op de vraag van de Heer R. Van Elslande (G.T. 1983 — N° 1 p. 54)

De Heer J. De Smet schrijft : Ik denk dat door 'mauweryssis-dans' de Engelse 'Morris-Dance' of Moresca bedoeld wordt. Deze dans was toen zeer populair en wordt nu nog als volksdans in Engeland gedanst, hoofdzakelijk door mannen en met belletjes aan de benen en soms op het schoeisel. Waarschijnlijk kunt u hierover meer details vinden in Playford's 'Dancing Master'.

De Heer Roland Wissaert antwoordt :

Graag verwijs ik de Heer Van Elslande naar het nummer 1, jaargang 2 (1978) van 'Stadsarcheologie', waar Dr. E. Verstraete de term 'den mau-

weryssisdans' met behulp van verschillende citaten toelicht. Het was een in de late middeleeuwen goed gekende rituele dans (Morrisdans).

Voor de lezers die het desbetreffende tijdschrift niet bezitten, laten wij hier de bedoelde tekst volgen :

'Morrisdansen. In het eerste nummer van 'Stadsarcheologie' (jaargang 1977), p. 19, bleef de betekenis van de term 'den mauweryssis dans' een open vraag. Dr. E. Verstraete uit Gent bracht de oplossing : hij identificeerde vermelde dans als de in de late middeleeuwen in West-Europa zeer verspreide 'morrisdans' en haalde talrijke excerpten bijeen om het bestaan van morrisdansen in Vlaanderen te staven :

– stadsrekeningen, Mechelen, 1510 : '... marrysche dansen te danssene int hoff voer my vrouwen Eleonora'

– 1544-1545 : '... dat hy den amorisschen dans geleert heeft'

– 1557 : 'den marrischen dans' en '... x dosynen bellen ghehuert om mede te dansene'.

– 1598 : '... met te danssen den Moriskensdans' en '... voor het stadhuys gedanst hebben den Morisquens dans'.

– Vermeldingen uit Brugge, 1468, en Middelburg, 1553.

Dr. E. Verstraete vervolgt : in onze oude muziekboeken vinden we als wijsaanduidingen bij Tilman Susato (Antwerpen, 1551) 'la mourisque'; in Valerius' 'Gedenckclanck' (1626) 'morique'; in Thysius' 'Luytboeck' (17e eeuw) 'moriska brande' en 'danse de Morisques'. Dit danstype was hier dus zeer bekend, ook in Noord-Nederland en Duitsland. De dans werd uitsluitend door mannen (doorgaans zes) uitgevoerd, met belletjes rond de benen en met felle lichaamsbewegingen. Hij had een uitgesproken ritueel karakter en maakte deel uit van vele lentegebruiken en vruchtbaarheidsriten. Laten we hierbij aanstippen dat er precies zes fialen waren aan de gevel van het Metselaarshuis, hetgeen overeenkomt met het gebruikelijk aantal dansers. Onder de oude voorstellingen van morrisdansers vermeldt de heer Verstraete beelden van Erasmus Grasser uit 1480 en Engelse glasramen. Laten we hieraan een gravure van Israhel van Meckenem (eind 15e eeuw) toevoegen.

BIBLIOGRAFIE

Het openbaar vervoer te Gent

Lode Hoste, lid van de Raad van Beheer van de Heemkundige en Historische Kring Gent, heeft onlangs een vulgariserende kroniek over de 'Gentse stadstrams en -bussen' op de markt gebracht, dat door onze leden en belangstellenden zeer goed werd onthaald.

De auteur is licentiaat in de kunstgeschiedenis en gewezen conservator van het Museum voor Volkskunde en was uiteraard aangewezen om een dergelijk werk, na dit van André ver Elst (een kijk- en leesboek) te schrijven over het tramleven in zijn geboortestad, van 1873 tot 1981.

Hij maakte zich vroeger reeds verdienstelijk door zijn medewerking aan heemkundige tijdschriften en publiceerde een boek over het Gents poppenspel en een brochure over de kinderprent, de voorloopster van het huidig stripverhaal.

Veel documentatie over de tramperikelen sedert de XIXe eeuw heeft hij niet gevonden, want slechts informatie in gespecialiseerde tijdschriften en opzoeken links en rechts konden geldig worden gebruikt.

Zijn boek is aldus uitgegroeid tot een volwaardige kroniek van het gentse tramleven van toen, gekruid met anekdoten, liedjes en gedichten, verlicht met sprekende foto's.

Het geheel is door de verteltrant en de onderhuidse humor zeer genietbaar, aantrekkelijk en een plezierige kennismaking met de zeden en gewoonten van het trambedrijf.

Terloops wordt dit tijdperk van sociale hervormingen opgelicht en de grauwe alledaagsheid van het arbeidersleven in dienstverband beschreven. Speciaal wordt de periode tot na 1945 belicht of de tijd waar de stad Gent grondige veranderingen ondergaat en het openbaar vervoer een 'gentse' lente kent.

Voor zijn opzet en inzet verdient Lode Hoste onze collegiale dank, want hij heeft een stuk gentse geschiedenis op pittige wijze doen herleven en aan zijn talrijke lezers vele uren leesgenot bezorgd.

R.V.

Wij herinneren even de prijs van dit boek.

Voor onze leden : 250 fr. + 30 fr. port.

Voor niet-leden : 350 fr. + 30 fr. port.

Dit bedrag is over te schrijven of te storten op de PCR N° 000-1050473-60 van de Heemkundige en Historische Kring Gent. Wil men portkosten vermijden, dan kan het boek ook afgehaald worden in het Documentatiecentrum voor Streekgeschiedenis – Convent St-Engelbertus – Huis Nr. 46 – Groot Begijnhof – St-Amandsberg. Leden worden dan wel verzocht hun lidkaart mede te brengen.

Centrum gesloten op feestdagen en in juli-augustus.

WAT DULLE GRIET ZEGT !...

De namenrijmken hebben soms verschillende versies : zooals die waar Van Melle, Van Loo en Verstraeten in voorkomen.

'k Ga gaan dansen
Zei Hortense
Mee wie ? vroeg Octavie
Mee mijne koze
Die zei Roze
E zoo ne loeder !
Zei mijn moeder
Zoo ne verrader !
Zei mijn vader
'k Zal 't aan iederien vertellen
Zei Van Melle
Laat het maar e zoo
Zei Van Loo
Ik en kan 't e zoo nie laten
Zei Verstraeten
'k Hê liever de visch ier de graten
Zei Van Havermaete.

Ook de voornamen alleen spelen er hun rol :

'k En kan nie dansen
Die zei Mance
Maar ik kan wiezen
Zei Léwieve
Wa kunde gij nie ?
Zei Melanie

Bloende kappe,
Zei den Tjappe
Oogskens trekke
Zei Van Hecke.
Eiers schirre
Zei de Lirre
In d'huugte sch...
Zei Van Hytte.

Weeral moeten we hier zeggen dat we in Gent zijn, en Rabelais geen mis-
plaatste stropdrager geweest ware.
Hier halen w'er een ander op, waar vooral de bijlappen in voorkomen.

Es 't nog verre ?
Vroeg de Sperre
Tusschen Zottegem en Erpe
Zei de Scherpe.
Nevens de nieuwe fase
Zei de Blaze.
En juist veurbij 't vertrek
Zei de Stek
Waar de konijnen gaan pissen
Zei de Wisse
Afijn 't es naar keuze
Zei den Neuze
Die nie vuil en es en moe nie bleuze.

'k Hê verdriet
Zei Hippoliet
Ik hê pijn
Zei De Deyne
'k En hê gien goeste
Die zei Woeste
Maar ik wel
Zei Schandeval
Mag 'k wa vragen ?
Zei Vand'rhaeghen
Wie hee 't er 't grootste stuk in zijn krage ?